

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 673/2022-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom, Farská 40, Nitra, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Urto 5/2019 z 28. októbra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru rozsudkom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ bol rozhodnutím Korunného súdu v Grimsby č. T20167087 z 9. decembra 2016 ako občan Slovenskej republiky uznaný za vinného zo spáchania štyroch trestných činov, a to v dvoch prípadoch podvodného vyhýbania sa v rozpore s čl. 170 (2) zo zákona o manažmente cla a spotrebných daní z roku 1979 a v dvoch prípadoch prechovávaní zakázanej zbrane v rozpore s čl. 5 (1) zákona o strelných zbraniach z roku 1968. Za to mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov a 4 mesiacov.

3. Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) bolo 23. júla 2018 prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky doručené osvedčenie *Väzenskej a probačnej služby Jej Výsosti Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska* z 27. júna 2018 č. PDP/C10829784/6/1, podľa čl. 4 rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely výkonu Európskej únie v znení rámcového rozhodnutia Rady 2009/299 z 26. februára 2009. Uvedené osvedčenie bolo doručené krajskému súdu na účely uznania rozhodnutia Korunného súdu v Grimsby. Súčasne s týmto osvedčením bolo krajskému súdu doručené aj rozhodnutie Korunného súdu v Grimsby č. T20167087 z 9. decembra 2016 – súdny príkaz k odňatiu slobody, prepis z prejednávania veci na Korunnom súde v Grimsby z 9. decembra 2016, záznam z hlavného procesu a vyjadrenie odsúdeného k výkonu trestu odňatia slobody v Slovenskej republike a ďalšie dokumenty väzenskej a probačnej služby.

4. Krajský súd rozsudkom č. k. 2Ntc/20/2018-122 z 10. októbra 2018 podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 549/2011 Z. z.“) rozhodol, že uznáva a vykoná na území Slovenskej republiky rozhodnutie Korunného súdu v Grimsby č. T20167087 z 9. decembra 2016, ktorým bol sťažovateľ, v tom čase vo výkone trestu odňatia slobody vo Veľkej Británii, odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov a 4 mesiacov. Podľa § 517 ods. 2 Trestného poriadku a § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol sťažovateľ výrokom II rozsudku krajského súdu pre účely výkonu trestu zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

5. Sťažovateľovi bol jeho dcérou na základe plnej moci z 5. decembra 2018 zvolený advokát pre účely podania odvolania. Advokát [REDAKOVANÉ] odvolanie v prospech sťažovateľa podal. V neprospech sťažovateľa podal proti výroku II rozsudku krajského súdu odvolanie krajský prokurátor.

6. Najvyšší súd ako súd odvolací prípisom č. k. 6 Urto 5/2019 z 24. júla 2019 vrátil spis krajskému súdu ako predčasne predložený. Konštatoval, že z obsahu trestného spisu vyplýva, že odvolaním napadnutý rozsudok nebol dosiaľ doručený sťažovateľovi. Podľa názoru najvyššieho súdu nie je možné priznať žiadne účinky doručeniu rozsudku, ktoré bolo vykonané jeho doručením do advokátskej kancelárie prostredníctvom dcéry sťažovateľa. Vo vzťahu k odvolaniu podanému advokátom [REDAKOVANÉ] najvyšší súd uviedol, že keďže sťažovateľ nie je pozbavený spôsobilosti na právne úkony ani jeho spôsobilosť nie je obmedzená, je v zmysle § 39 ods. 3 Trestného poriadku *a contrario* potrebný súhlas sťažovateľa so zastúpením obhajcom, ktorého mu zvolila jeho dcéra. Krajský súd mal preto podľa názoru najvyššieho súdu najprv zistiť, či sťažovateľ súhlasí so svojím zastúpením obhajcom [REDAKOVANÉ].

7. Krajský súd listom č. 2Ntc/20/2018 zo 6. augusta 2019 požiadal sťažovateľa, ktorý sa v tom čase nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody vo Veľkej Británii, aby písomne oznámil, či súhlasí s tým, aby ho zastupoval advokát [REDAKOVANÉ] splnomocnený dcérou sťažovateľa. Zároveň krajský súd sťažovateľovi doručoval rozsudok krajského súdu z 10. októbra 2018, odvolanie krajského prokurátora, odvolanie podané v prospech sťažovateľa [REDAKOVANÉ] a vyjadrenie [REDAKOVANÉ] k odvolaniu krajského prokurátora. Krajský súd v predmetnom liste

uviedol, že bez potvrdenia prevzatia rozsudku krajského súdu a bez vyjadrenia sťažovateľa k splnomocneniu advokáta nebude môcť rozsudok o uznaní nadobudnúť právoplatnosť a nemôžu byť vykonávané ďalšie úkony smerujúce k odovzdaniu sťažovateľa na územie Slovenskej republiky.

8. Najvyšší súd rozsudkom č. k. 6Urto/5/2019 z 28. októbra 2019 napadnutým ústavnou sťažnosťou rozhodol tak, že zrušil vo výroku o spôsobe výkonu trestu rozsudok krajského súdu č. k. 2Ntc/20/2018 z 10. októbra 2018 a zaradil sťažovateľa na výkon zvyšku trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku *per analogiam* odvolanie advokáta [REDAKOVANÉ] zamietol ako podané neoprávnenou osobou.

III.

Argumentácia sťažovateľa

10. V ústavnej sťažnosti podanej proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľ argumentuje:

a) Nie je možné sa stotožniť s argumentáciou obsiahnutou v druhom odseku na strane 4 napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sa týka zvoleného obhajcu. Zo znenia § 39 ods. 2 Trestného poriadku podľa sťažovateľa nevyplýva, že pokiaľ je obhajca zvolený blízkou osobou, vyžaduje sa na efektívne aprobované tohto zvolenia ešte dodatočný súhlas obvineného. Takýto postup by mal podľa názoru sťažovateľa za následok právnu degeneráciu tohto ustanovenia. Postupom uvádzaným v rozhodnutí najvyššieho súdu by *de facto* dochádzalo k voľbe obhajcu samotným obvineným, a nie prostredníctvom jeho blízkej osoby. Záver najvyššieho súdu týkajúci sa § 39 ods. 2 a 3 Trestného poriadku mal teda za následok, že sťažovateľ bol zbavený práva na obhajobu. Sťažovateľ uvádza, že nie je pravdou, že vyjadril nesúhlas so zvoleným obhajcom, keďže v trestnom spise neexistuje žiadne riadne odmietnutie zvoleného obhajcu z jeho strany. Jeho pasivitu nemožno interpretovať tak, že by svojím nekonaním vyjadril nesúhlas s osobou obhajcu.

b) Sťažovateľ nebol zákonne poučený pri preberaní rozsudku krajského súdu. V okamihu doručovania rozsudku krajského súdu nebol prítomný tlmočník. Keďže jazyk štátu, v ktorom v tom čase vykonával jemu uložený trest, nie je jeho materinským jazykom, takýto postup mal byť zachovaný. Jeho vedomosť o obsahu rozhodnutia krajského súdu preto nemožno odvodzovať z obsahu sprievodnej listiny, na ktorej je poznačené, že odmietol prebrať uvedený rozsudok. Pri preberaní nebol riadne poučený v slovenskom jazyku o následkoch takéhoto konania.

c) Sťažovateľ tvrdí, že trest uložený slovenskými súdmi mal za následok sprísnenie trestu vyneseného v štáte pôvodu z hľadiska druhu alebo dĺžky, bol teda uložený v rozpore so zákonom č. 549/2011 Z. z. Rozhodnutím o uznaní trestu došlo k zhoršeniu uloženého trestu, keďže slovenská právna úprava nedovoľuje podmienené prepustenie sťažovateľa v takom časovom horizonte, ako by prichádzalo do úvahy v prípade výkonu trestu v Anglicku. Z toho dôvodu namieta neprimeranú prísnosť trestu odňatia slobody, ktorý na základe uznávacieho rozsudku musí vykonať až do roku 2027, pričom trest v takejto výmere nie je v prípade jeho osoby potrebný ani prospešný pre neho ani spoločnosť.

d) Sťažovateľ poukazuje aj na § 16 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z., ktorý obsahuje dôvody odmietnutia uznania výkonu rozhodnutia. Konštatoval, že zo žiadneho dokumentu v súdnom spise

nevyplýva, že sa osobne zúčastnil predmetného konania, ktoré viedlo k vydaniu uznávacieho rozhodnutia. Z toho dôvodu preto namieta skutočnosť, že najvyšší súd s ohľadom na nesprávne posúdenie odvolania podaného obhajcom ako podaného neoprávnenou osobou nezohľadnil túto skutočnosť, na základe ktorej by malo *de iure* dôjsť k odmietnutiu uznania a výkonu rozhodnutia.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), porušenie práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 2 ústavy) a práva na obhajobu (čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 dohovoru) rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd v časti zrušil rozsudok krajského súdu o uznaní a výkone rozhodnutia a zamietol odvolanie žalobcu podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku.

10. Podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 207/2020).

11. Ústavný súd v prvom rade považuje za potrebné vyjadriť sa k sťažnostnej námietke týkajúcej sa nesprávneho posúdenia odvolania podaného [REDAKOVANÉ] ako podaného neoprávnenou osobou.

12. Podľa judikatúry najvyššieho súdu (uznesenie č. k. 1TdoV/16/2015 z 20. apríla 2016) „dovolanie je podľa § 368 ods. 1, ods. 2 písm. a) a písm. h) Trestného poriadku prípustné proti rozsudku a proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zamietol odvolanie proti rozsudku, pričom zákon nerozlišuje, či ide o rozsudok vydaný (vyhlásený) v konaní podľa tretej časti Trestného poriadku (po prejednaní veci na hlavnom pojednávaní), alebo rozsudok uznávací (konanie podľa tretej hlavy piatej časti Trestného poriadku alebo podľa zákona č. 549/2011 Z. z. v znení zákona č. 344/2012 Z. z.). Aj napriek špecifickému charakteru uznávacieho konania je teda ústavne konformný záver, že dovolanie je prípustné aj proti rozsudku vydanému v uznávacom konaní a proti uzneseniu, ktorým bolo zamietnuté odvolanie proti uznávaciemu rozsudku. Pre úspešnosť dovolania však musia byť splnené podmienky uvedené v § 372 a § 373 Trestného poriadku a naplnený dovolací dôvod uvedený v § 371 Trestného poriadku, viažuci sa na uznávacie konanie alebo na rozhodnutie slovenského súdu, ktorý rozhodoval o uznaní (nejde teda o prieskum uznávaného rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo).“.

13. Ústavnou sťažnosťou napadnutý rozsudok najvyššieho súdu teda patrí do skupiny právoplatných rozhodnutí, proti ktorým je podľa § 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku dovolanie prípustné.

14. Zároveň podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody.

15. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdil ani nepreukázal, že by z dôvodu ním tvrdeného nedôvodného zamietnutia odvolania podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku ako podaného neoprávnenou osobou podal dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku.

16. V danej veci teda sťažovateľ nepodaním dovolania proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho nevyčerpal právny prostriedok, ktorý mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

17. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti ústavným súdom v situácii, keď sťažovateľ nevyužil prostriedky ochrany svojich práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, teda nepodal odvolanie ani dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 562/2017). Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu disponoval sťažovateľ riadnym opravným prostriedkom – odvolaním, a vo vzťahu k odvolaciemu rozhodnutiu najvyššieho súdu disponoval možnosťou podať dovolanie, čo však nevyužil, resp. využitie tohto prostriedku ústavnému súdu netvrdil ani nepreukázal. V rámci dostupných opravných prostriedkov mal sťažovateľ možnosť namietať otázku nesprávneho zamietnutia odvolania podaného obhajcom [REDACTED], čo by v prípade úspechu v dovolacom konaní umožnilo podrobiť prieskumu aj tvrdenia týkajúce sa neprítomnosti tlmočníka pri doručovaní rozsudku krajského súdu či sťažovateľom tvrdenú skutočnosť, že uznaním zahraničného rozsudku dôjde u neho k sprísneniu uloženého trestu z dôvodu nemožnosti podmieneného prepustenia z výkonu trestu v rovnakom čase, ako by to bolo pri výkone trestu v Anglicku.

18. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti netvrdil, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, preto neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Keďže poskytnutie ochrany v prípade potenciálneho porušenia dotknutých článkov ústavy a dohovoru v danom prípade spadalo do právomocí najvyššieho súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako neprípustnú v zmysle § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, preto bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2022

Peter Straka
predseda senátu